

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح درس (Lesson Plan)

نام درس: اصول و مبانی مدیریت خطر حوادث و بلایا	کد درس:
مقطع تحصیلی: کلیه مقاطع	رشته تحصیلی: کلیه رشته های علوم پزشکی
گروه آموزشی: علوم مدیریت و اقتصاد سلامت	پیش نیاز: ندارد
تعداد واحد: ۲	محل برگزاری: کلیه دانشکده های دانشگاه
روز و ساعت برگزاری:	مدرسین (مسئول درس مشخص شود): دکتر حمید رضا شعبانی کیا آموزش مجازی (۱۳ جلسه) + دکتر بهنام باریک بین (۳ جلسه)
طراحی اولیه ☒	بازنگری ☐
شرح درس : آشنا نمودن دانشجویان با اصول و مبانی مدیریت خطر حوادث و بلایا؛ از این رو از دانشجوی و فراگیر انتظار می رود در پایان ترم تحصیلی بتواند به اهداف ذیل دست یابد:	
اهداف اختصاصی دوره:	
✓ مفهوم و تعریف برخی از اصطلاحات و واژه های رایج در مدیریت حوادث و بلایا را بیان نماید. ✓ وضعیت (پرو فایل) وقوع مخاطرات و بلایا در دنیا، منطقه و ایران و اثرات آنها را توضیح دهد. ✓ تاریخچه، قوانین و ساختار مدیریت بحران در کشور و سازمان های بین المللی مربوطه را توضیح دهد. ✓ اهداف و روش های ارزیابی خطر و تحلیل مخاطرات و آسیب پذیری در حوادث و بلایا را شرح دهد. ✓ وظایف و کارکردهای سطوح مختلف نظام سلامت در مراحل چرخه مدیریت بحران را تشریح کند. ✓ شیوه های پیشگیری از وقوع بلایا و ارتقای آمادگی عملکردی برای مقابله مؤثر با حوادث و بلایا را توضیح دهد. ✓ شیوه های مدیریت و پاسخ مؤثر به حوادث و بلایا را در محیط های بهداشتی و درمانی بیان نماید. ✓ فرآیند بازیابی پس از بلایا و برگشت به حالت بهتر از قبل را شرح دهد. ✓ مخاطرات طبیعی شایع در کشور و اثرات سلامتی ناشی از آنها را تشریح کند. ✓ مخاطرات انسان ساخت شایع در کشور و اثرات سلامتی ناشی از آنها را توضیح دهد. ✓ سامانه فرماندهی سانحه (ICS) و کاربردهای آن را شرح دهد. ✓ اثرات روان شناختی بلایا و حمایت های اجتماعی و روانی که می توان برای کاهش این اثرات انجام داد توضیح دهد. ✓ رویکردهای مدیریت هدایا و کمک های انسان دوستانه داخلی و بین المللی را در حوادث و بلایا تشریح کند. ✓ نحوه انتخاب، راه اندازی و مدیریت اردوگاه های افراد آسیب دیده از بلایا؛ و همچنین تغییر اقلیم و اثرات ناشی از آن را شرح دهد. ✓ اثرات بهداشت محیطی بلایا و نحوه مدیریت آنها را شرح دهد. ✓ بیماری های شایع در شرایط اضطراری و نحوه پیشگیری و کنترل آنها را توضیح دهد.	

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح درس (Lesson Plan)

روش های ارزیابی دانشجو (سهم هر روش بر حسب درصد نوشته شود):

روش های ارزیابی در طول دوره: بر اساس انجام تکالیف و نمره کوئیزها به میزان ۲۵ درصد نمره نهایی

روش های ارزیابی در انتهای دوره: بر اساس امتحان پایان ترم به میزان ۷۵ درصد نمره نهایی

منابع اصلی درس:

- درسنامه جامع سلامت در بلایا و فوریت ها، تألیف: علی اردلان و همکاران. انتشارات: مهر وارث
- ارزیابی خطر بلایا در نظام شبکه بهداشتی درمانی. تألیف: علی اردلان و همکاران، انتشارات: راز نهان
- سناریوهای پایه ملی نظام سلامت ایران در حوادث و بلایا، تألیف: حمیدرضا خانکه و همکاران. انتشارات: گیسوم.
- واژه شناسی حوادث و بلایا، تألیف: علی اردلان. انتشارات: راوش
- سیستم فرماندهی حوادث بیمارستان (HICS 2014)، مترجمین: رقیه چمانی چراغ تپه و همکاران. انتشارات: رویان پژوه
- چارچوب ملی پاسخ به حوادث و بلایا در نظام سلامت. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی / سازمان اورژانس کشور.
- Disaster Medicine, 2nd Edition. Gregory R. Ciotto. Elsevier. 2016
- IS-775: EOC Management and Operations. FEMA; 2008.
- Disaster Management and Preparedness. Lewis Publishers. London 2001.
- Principles of Emergency Planning and Management. Oxford University Press. 2002
- Community-based disaster risk management. Asian Disaster Preparedness Center. Bangkok. 2006.

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح درس (Lesson Plan)

جلسه اول: برخی اصطلاحات رایج در مدیریت حوادث و بلایا

اهداف رفتاری:

در پایان این جلسه درس از فراگیر انتظار می رود:

- ✓ روش های طبقه بندی مخاطرات را شرح دهد.
- ✓ تعریف بلا، مخاطره، فوریت، فاجعه، پیشگیری، آمادگی، آسیب پذیری، ظرفیت، ارزیابی خطر، مدیریت خطر، کاهش خطر، تاب آوری، بازیابی و بازتوانی را بیان کند.
- ✓ تقسیم بندی های رایج بلایا را بیان کند.
- ✓ مراحل مختلف بلایا (چرخه مدیریت خطر) را تشریح نماید.
- ✓ رویکردهای مختلف مدیریت خطر بلایا (انفعالی، فعال، پیش فعال، مردم محور و ...) را توضیح دهد.

جدول زمان بندی ارائه محتوای آموزشی در این جلسه	
مدت زمان (دقیقه)	رئوس مطالب
۱۰ دقیقه	مقدمه
۳۵ دقیقه	بخش اول درس شامل روش های طبقه بندی مخاطرات، تعریف بلا، مخاطره، فوریت، فاجعه، پیشگیری، آمادگی، آسیب پذیری، ظرفیت، ارزیابی خطر، مدیریت خطر، کاهش خطر، تاب آوری، بازیابی و بازتوانی
۵ دقیقه	پرسش و پاسخ و استراحت
۳۵ دقیقه	بخش دوم درس شامل تقسیم بندی های رایج بلایا، مراحل مختلف بلایا (چرخه مدیریت خطر) و رویکردهای مختلف مدیریت خطر بلایا
۵ دقیقه	جمع بندی و نتیجه گیری
۵ دقیقه	سوال شفاهی از دانشجویان
روش ارزشیابی (در صورت نیاز): سوال شفاهی از دانشجویان	

جلسه دوم: وضعیت وقوع مخاطرات و بلایا در دنیا، منطقه و ایران و اثرات آنها

اهداف رفتاری:

در پایان این جلسه درس از فراگیر انتظار می رود:

- ✓ پایگاه های داده های ملی و بین المللی مربوط به مخاطرات، حوادث و بلایا را نام برده و نوع اطلاعات موجود در هر کدام را به اختصار توضیح دهد.
- ✓ وضعیت وقوع بلایا در جهان را به اختصار توضیح دهد.
- ✓ وضعیت وقوع بلایا و مخاطرات در ایران و روند آن را تشریح نماید.

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح درس (Lesson Plan)

✓ اثرات بلایا و روند آن را در جهان و ایران به اختصار بیان نماید.

جدول زمان بندی ارائه محتوای آموزشی در این جلسه	
مدت زمان (دقیقه)	رئوس مطالب
۱۰ دقیقه	مقدمه
۳۵ دقیقه	بخش اول درس شامل معرفی پایگاه های داده های ملی و بین المللی مربوط به مخاطرات، حوادث و بلایا، وضعیت وقوع بلایا در جهان و ایران
۵ دقیقه	پرسش و پاسخ و استراحت
۳۵ دقیقه	بخش دوم درس شامل وضعیت وقوع بلایا در جهان و ایران
۵ دقیقه	جمع بندی و نتیجه گیری
۵ دقیقه	سوال شفاهی از دانشجویان
روش ارزشیابی (در صورت نیاز): سوال شفاهی از دانشجویان	

جلسه سوم: قوانین و ساختار مدیریت بحران در کشور و سازمان های بین المللی درگیر

اهداف رفتاری:

در پایان این جلسه درس از فراگیر انتظار می رود:

- ✓ به اختصار تاریخچه مدیریت بحران در جهان و ایران را شرح دهد.
- ✓ قانون مدیریت بحران کشور و ارکان و پیوست ها و برنامه های ذیل آن را به اختصار توضیح دهد.
- ✓ ساختار سازمانی سازمان مدیریت بحران کشور را در سطوح مختلف آن از جمله کشوری، استانی و شهرستان تشریح نماید.
- ✓ ساختار کلی مدیریت بحران در نظام سلامت ایران را توضیح دهد.
- ✓ اسناد بالادستی داخلی و بین المللی مدیریت بحران را نام برده و به اختصار شرح دهد.
- ✓ سازمان های بین المللی درگیر در مدیریت بحران را نام برده و نقش و وظایف اصلی آنها را بیان نماید.

جدول زمان بندی ارائه محتوای آموزشی در این جلسه	
مدت زمان (دقیقه)	رئوس مطالب
۱۰ دقیقه	مقدمه

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح درس (Lesson Plan)

۳۵ دقیقه	بخش اول درس شامل تاریخچه مدیریت بحران در جهان و ایران، قانون مدیریت بحران کشور و ساختار سازمانی سازمان مدیریت بحران کشور
۵ دقیقه	پرسش و پاسخ و استراحت
۳۵ دقیقه	بخش دوم درس شامل ساختار کلی مدیریت بحران در نظام سلامت ایران، اسناد بالادستی داخلی و بین المللی مدیریت بحران و سازمان های بین المللی درگیر در مدیریت بحران
۵ دقیقه	جمع بندی و نتیجه گیری
۵ دقیقه	سوال شفاهی از دانشجویان
روش ارزشیابی (در صورت نیاز): سوال شفاهی از دانشجویان	

جلسه چهارم: اهداف و روش های ارزیابی خطر حوادث و بلایا

اهداف رفتاری:

در پایان این جلسه درس از فراگیر انتظار می رود:

- ✓ مفهوم مخاطره، خطر، آسیب پذیری و ظرفیت را توضیح دهد.
- ✓ مراحل ارزیابی خطر را شرح دهد.
- ✓ ابزارهای ارزیابی خطر بلایا در جامعه را تشریح نماید.
- ✓ فرآیند و نحوه ارزیابی خطر بلایا بیمارستان را با استفاده شاخص ایمنی بیمارستان توضیح دهد.
- ✓ ابزار ارزیابی خطر بلایا در مراکز بهداشتی درمانی و خانه های بهداشت را شرح دهد.

جدول زمان بندی ارائه محتوای آموزشی در این جلسه	
مدت زمان (دقیقه)	رئوس مطالب
۱۰ دقیقه	مقدمه
۳۵ دقیقه	بخش اول درس شامل مفهوم مخاطره، خطر، آسیب پذیری و ظرفیت، مراحل ارزیابی خطر، ابزارهای ارزیابی خطر بلایا در جامعه
۵ دقیقه	پرسش و پاسخ و استراحت
۳۵ دقیقه	بخش دوم درس شامل فرآیند و نحوه ارزیابی خطر بلایا بیمارستان و ابزار ارزیابی خطر بلایا در مراکز بهداشتی درمانی
۵ دقیقه	جمع بندی و نتیجه گیری
۵ دقیقه	سوال شفاهی از دانشجویان

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح درس (Lesson Plan)

روش ارزشیابی (در صورت نیاز):

سوال شفاهی از دانشجویان

جلسه پنجم: وظایف و کارکردهای سطوح مختلف نظام سلامت در مراحل چرخه مدیریت بحران

اهداف رفتاری:

در پایان این جلسه درس از فراگیر انتظار می رود:

- ✓ وظایف خانه های بهداشت، مراکز خدمات جامع سلامت، مراکز بهداشت شهرستان ها، شبکه های بهداشت و درمان شهرستان ها، اورژانس پیش بیمارستانی، بیمارستان ها، معاونت های دانشگاه ها و وزارت بهداشت در مدیریت بلایا و حوادث را توضیح دهد.
- ✓ کارکردهای مدیریتی سطوح مختلف نظام سلامت در مدیریت بلایا و حوادث را بیان کند.
- ✓ کارکردهای آمادگی سطوح مختلف نظام سلامت در مدیریت بلایا و حوادث را شرح دهد.
- ✓ کارکردهای اختصاصی سطوح مختلف نظام سلامت در مدیریت بلایا و حوادث را تشریح نماید.

جدول زمان بندی ارائه محتوای آموزشی در این جلسه	
مدت زمان (دقیقه)	رئوس مطالب
۱۰ دقیقه	مقدمه
۳۵ دقیقه	بخش اول درس شامل وظایف خانه های بهداشت، مراکز خدمات جامع سلامت، مراکز بهداشت شهرستان ها، شبکه های بهداشت و درمان شهرستان ها، اورژانس پیش بیمارستانی، بیمارستان ها، معاونت های دانشگاه ها و وزارت بهداشت در مدیریت بلایا
۵ دقیقه	پرسش و پاسخ و استراحت
۳۵ دقیقه	بخش دوم درس شامل کارکردهای مدیریتی، آمادگی و اختصاصی سطوح مختلف نظام سلامت در مدیریت بلایا
۵ دقیقه	جمع بندی و نتیجه گیری
۵ دقیقه	سوال شفاهی از دانشجویان
روش ارزشیابی (در صورت نیاز):	
سوال شفاهی از دانشجویان	

جلسه ششم: شیوه های پیشگیری از وقوع بلایا و ارتقای آمادگی برای مقابله مؤثر با حوادث و بلایا

اهداف رفتاری:

در پایان این جلسه درس از فراگیر انتظار می رود:

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح درس (Lesson Plan)

- ✓ مفهوم پیشگیری از وقوع مخاطرات و بلایا و شیوه های آن را تشریح نماید.
- ✓ مفهوم کاهش آسیب پذیری، انواع آن و نحوه کاهش آسیب پذیری در تسهیلات سلامت را توضیح دهد.
- ✓ مفهوم آمادگی در برابر بلایا را شرح دهد.
- ✓ نحوه طراحی، اجرا و ارزیابی انواع تمرین های آمادگی در برابر بلایا را به اختصار توضیح دهد.
- ✓ شیوه های برآورد، تأمین و ذخیره سازی ملزومات و تجهیزات مورد نیاز برای پاسخ به بلایا در تسهیلات سلامت را به اختصار بیان کند.

جدول زمان بندی ارائه محتوای آموزشی در این جلسه	
مدت زمان (دقیقه)	رئوس مطالب
۱۰ دقیقه	مقدمه
۳۵ دقیقه	بخش اول درس شامل مفهوم پیشگیری از وقوع مخاطرات و بلایا و شیوه های آن، مفهوم آمادگی در برابر بلایا، نحوه طراحی، اجرا و ارزیابی انواع تمرین های آمادگی
۵ دقیقه	پرسش و پاسخ و استراحت
۳۵ دقیقه	بخش دوم درس شامل شیوه های برآورد، تأمین و ذخیره سازی ملزومات و تجهیزات مورد نیاز برای پاسخ به بلایا در تسهیلات سلامت
۵ دقیقه	جمع بندی و نتیجه گیری
۵ دقیقه	سوال شفاهی از دانشجویان
روش ارزشیابی (در صورت نیاز):	
سوال شفاهی از دانشجویان	

جلسه هفتم: شیوه های مدیریت و پاسخ مؤثر به حوادث و بلایا در محیط های بهداشتی درمانی

اهداف رفتاری:

در پایان این جلسه درس از فراگیر انتظار می رود:

- ✓ مفهوم و اهمیت افزایش ظرفیت (Surge Capacity) تسهیلات سلامت در حوادث و بلایا را توضیح دهد.
- ✓ انواع افزایش ظرفیت تسهیلات سلامت در حوادث و بلایا را شرح دهد.
- ✓ فازهای افزایش ظرفیت تسهیلات سلامت در حوادث و بلایا را تشریح نماید.
- ✓ برخی راهکارها و تدابیر ویژه افزایش ظرفیت تسهیلات سلامت در حوادث و بلایا را نام برده و به اختصار توضیح دهد.
- ✓ سیستم ها و شیوه های پایش، پیش بینی و صدور هشدار اولیه مخاطرات و بلایا (early warning) را شرح دهد.
- ✓ اهمیت و مصادیق نیاز به تخلیه اضطراری بیمارستان ها و مراکز بهداشتی را بیان نماید.
- ✓ اصول تخلیه اضطراری بیمارستان ها و مراکز بهداشتی را بیان نماید.

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح درس (Lesson Plan)

- ✓ نحوه برنامه ریزی و اجرای برنامه تخلیه اضطراری بیمارستان ها و مراکز بهداشتی را شرح دهد.
- ✓ سخت افزار مورد نیاز برای تخلیه اضطراری بیمارستان ها و مراکز بهداشتی را توضیح دهد.
- ✓ انواع و روش های تخلیه اضطراری بیمارستان ها و مراکز بهداشتی را تشریح نماید.
- ✓ مفهوم ارزیابی سریع و نحوه طراحی و اجرای آن را بیان نماید.
- ✓ مفهوم و شیوه های تریاژ در فیلد و تریاژ بیمارستانی را توضیح دهد.
- ✓ مفهوم، اهمیت و نحوه پیشگیری از حوادث ثانویه در بیمارستان ها را شرح دهد.

جدول زمان بندی ارائه محتوای آموزشی در این جلسه	
مدت زمان (دقیقه)	رئوس مطالب
۱۰ دقیقه	مقدمه
۳۵ دقیقه	بخش اول درس شامل مفهوم و اهمیت افزایش ظرفیت (Surge Capacity) تسهیلات سلامت، انواع افزایش ظرفیت تسهیلات سلامت، فازهای افزایش ظرفیت تسهیلات سلامت، برخی راهکارها و تدابیر ویژه افزایش ظرفیت، هشدار اولیه مخاطرات و بلایا
۵ دقیقه	پرسش و پاسخ و استراحت
۳۵ دقیقه	بخش دوم درس شامل تخلیه اضطراری، ارزیابی سریع، تریاژ در فیلد و تریاژ بیمارستانی، حوادث ثانویه در بیمارستان
۵ دقیقه	جمع بندی و نتیجه گیری
۵ دقیقه	سوال شفاهی از دانشجویان
روش ارزشیابی (در صورت نیاز):	
سوال شفاهی از دانشجویان	

جلسه هشتم: فرآیند بازیابی پس از بلایا

اهداف رفتاری:

در پایان این جلسه درس از فراگیر انتظار می رود:

- ✓ مفهوم خاتمه بحران، خروج از فوریت، بازگشت به شرایط عادی و مصادیق آن را توضیح دهد.
- ✓ اهمیت مدیریت بازیابی و بازتوانی را بیان نماید.
- ✓ اصول و فازهای مرحله بازیابی پس از بلایا را شرح دهد.
- ✓ شیوه های رایج بازتوانی بلایا و انواع بازیابی را تشریح نماید.
- ✓ مفهوم و برنامه تداوم کسب و کار در فوریت ها و بلایا (business continuity plan) را با تأکید بر تداوم شغلی در کسب و کارهای حوزه سلامت به اختصار توضیح دهد.

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح درس (Lesson Plan)

- ✓ مفهوم بازیابی با رویکرد توسعه پایدار را شرح دهد.
- ✓ چالش ها و مشکلات بازیابی پس از بلایا را بیان نماید.

جدول زمان بندی ارائه محتوای آموزشی در این جلسه	
مدت زمان (دقیقه)	رئوس مطالب
۱۰ دقیقه	مقدمه
۳۵ دقیقه	بخش اول درس شامل خاتمه بحران، خروج از فوریت، اصول و فازهای مرحله بازیابی، پرسش و پاسخ و استراحت
۵ دقیقه	بخش دوم درس شامل شیوه های رایج بازتوانی بلایا، مفهوم و برنامه تداوم کسب و کار در فوریت ها و بلایا و چالش ها و مشکلات بازیابی
۵ دقیقه	جمع بندی و نتیجه گیری
۵ دقیقه	سوال شفاهی از دانشجویان
روش ارزشیابی (در صورت نیاز): سوال شفاهی از دانشجویان	

جلسه نهم: مخاطرات طبیعی شایع در کشور: علل و اثرات آنها بر سلامت

اهداف رفتاری:

در پایان این جلسه درس از فراگیر انتظار می رود که :

- ✓ دو مخاطره سیل و زلزله را تعریف کرده و اهمیت آنها را در ایران بیان کند.
- ✓ علل وقوع دو مخاطره سیل و زلزله و عوامل مؤثر بر فراوانی، شدت و آثار کلی مالی، انسانی و زیست محیطی آنها را توضیح دهد.
- ✓ اثرات سلامتی ناشی از وقوع دو مخاطره سیل و زلزله را شرح دهد.
- ✓ نقش و وظایف سطوح مختلف نظام سلامت در پیشگیری یا کاهش آسیب پذیری، آمادگی، پاسخ و بازیابی از دو مخاطره سیل و زلزله را به اختصار بیان کند.
- ✓ برخی از تجارب و درس آموخته های نظام سلامت در ارتباط با مواجهه و مدیریت خطر سیل و زلزله را تشریح نماید.
- ✓ مخاطرات موج سرما و کولاک، موج گرما، خشکسالی، طوفان، ریزگردها، رعد و برق و بهمن را تعریف کرده و اهمیت آنها را در ایران بیان کند.
- ✓ علل وقوع مخاطرات موج سرما و کولاک، موج گرما، خشکسالی، طوفان، ریزگردها، رعد و برق و بهمن و عوامل مؤثر بر فراوانی، شدت و آثار کلی مالی، انسانی و زیست محیطی آنها را توضیح دهد.
- ✓ اثرات سلامتی ناشی از وقوع مخاطرات موج سرما و کولاک، موج گرما، خشکسالی، طوفان، ریزگردها، رعد و برق و بهمن را شرح دهد.

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح درس (Lesson Plan)

- ✓ نقش و وظایف سطوح مختلف نظام سلامت در پیشگیری یا کاهش آسیب پذیری، آمادگی، پاسخ و بازیابی از مخاطرات موج سرما و کولاک، موج گرما، خشکسالی، طوفان، ریزگردها، رعد و برق و بهمن را به اختصار بیان کند.
- ✓ برخی از تجارب و درس آموخته های نظام سلامت در ارتباط با مواجهه و مدیریت مخاطرات موج سرما و کولاک، موج گرما، خشکسالی، طوفان، ریزگردها، رعد و برق و بهمن را تشریح نماید.

جدول زمان بندی ارائه محتوای آموزشی در این جلسه	
مدت زمان (دقیقه)	رئوس مطالب
۱۰ دقیقه	مقدمه
۳۵ دقیقه	بخش اول درس شامل مخاطره سیل و زلزله: تعریف، علل و راه های پیشگیری و کاهش آسیب پذیری و آمادگی
۵ دقیقه	پرسش و پاسخ و استراحت
۳۵ دقیقه	بخش دوم درس شامل مخاطره های موج سرما و کولاک، موج گرما، خشکسالی، طوفان، ریزگردها، رعد و برق و بهمن: تعریف، علل و راه های پیشگیری و کاهش آسیب پذیری و آمادگی
۵ دقیقه	جمع بندی و نتیجه گیری
۵ دقیقه	سوال شفاهی از دانشجویان
روش ارزشیابی (در صورت نیاز): سوال شفاهی از دانشجویان	

جلسه دهم: مخاطرات انسان ساخت شایع در کشور: علل و اثرات آنها بر سلامت

اهداف رفتاری:

در پایان این جلسه درس از فراگیر انتظار می رود که :

- ✓ مخاطرات انسان ساخت شامل سوانح و حوادث ترافیکی، تجمعات انبوه، حوادث تروریستی، بیوتروریستی، انفجارات و حوادث رادیولوژیک را تعریف کرده و اهمیت آنها را در ایران بیان کند.
- ✓ علل وقوع مخاطرات انسان ساخت شامل سوانح و حوادث ترافیکی، تجمعات انبوه، حوادث تروریستی، بیوتروریستی، انفجارات و حوادث رادیولوژیک و عوامل مؤثر بر فراوانی، شدت و آثار کلی مالی، انسانی و زیست محیطی آنها را توضیح دهد.
- ✓ اثرات سلامتی ناشی از وقوع مخاطرات انسان ساخت شامل سوانح و حوادث ترافیکی، تجمعات انبوه، حوادث تروریستی، بیوتروریستی، انفجارات و حوادث رادیولوژیک را شرح دهد.
- ✓ نقش و وظایف سطوح مختلف نظام سلامت در پیشگیری یا کاهش آسیب پذیری، آمادگی، پاسخ و بازیابی از مخاطرات انسان ساخت شامل سوانح و حوادث ترافیکی، تجمعات انبوه، حوادث تروریستی، بیوتروریستی، انفجارات و حوادث رادیولوژیک را به اختصار بیان کند.

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح درس (Lesson Plan)

✓ برخی از تجارب و درس آموخته های نظام سلامت در ارتباط با مواجهه و مدیریت مخاطرات انسان ساخت شامل سوانح و حوادث ترافیکی، تجمعات انبوه، حوادث تروریستی، بیوتروریستی، انفجارات و حوادث رادیولوژیک را تشریح نماید.

جدول زمان بندی ارائه محتوای آموزشی در این جلسه	
مدت زمان (دقیقه)	رئوس مطالب
۱۰ دقیقه	مقدمه
۳۵ دقیقه	بخش اول درس شامل تعریف مخاطرات انسان ساخت و اهمیت آنها را در ایران، علل وقوع مخاطرات مخاطرات انسان ساخت و اثرات سلامتی ناشی از وقوع مخاطرات انسان ساخت
۵ دقیقه	پرسش و پاسخ و استراحت
۳۵ دقیقه	بخش دوم درس شامل نقش و وظایف سطوح مختلف نظام سلامت در پیشگیری یا کاهش آسیب پذیری، آمادگی، پاسخ و بازیابی از مخاطرات انسان ساخت
۵ دقیقه	جمع بندی و نتیجه گیری
۵ دقیقه	سوال شفاهی از دانشجویان
روش ارزشیابی (در صورت نیاز): سوال شفاهی از دانشجویان	

جلسه یازدهم: سامانه فرماندهی حادثه (ICS) و کاربردهای آن

اهداف رفتاری:

در پایان این جلسه درس از فراگیر انتظار می رود که :

- ✓ تاریخچه و نحوه شکل گیری سامانه فرماندهی حادثه را توضیح دهد.
- ✓ خصوصیات و ویژگی های سامانه فرماندهی حادثه را تشریح نماید.
- ✓ نحوه فعال شدن سامانه فرماندهی حادثه در بیمارستان را شرح دهد.
- ✓ ساختار سامانه فرماندهی حادثه در بیمارستان را توضیح دهد.
- ✓ وظایف جایگاه های مختلف در سامانه فرماندهی حادثه را بیان نماید.
- ✓ به اختصار چرخه P سامانه فرماندهی حادثه در بیمارستان را شرح دهد.

جدول زمان بندی ارائه محتوای آموزشی در این جلسه	
مدت زمان (دقیقه)	رئوس مطالب
۱۰ دقیقه	مقدمه

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح درس (Lesson Plan)

۳۵ دقیقه	بخش اول درس شامل خصوصیات و ویژگی های سامانه فرماندهی حادثه، نحوه فعال شدن سامانه فرماندهی حادثه
۵ دقیقه	پرسش و پاسخ و استراحت
۳۵ دقیقه	بخش دوم درس شامل ساختار سامانه فرماندهی حادثه در بیمارستان و وظایف جایگاه های مختلف در سامانه فرماندهی
۵ دقیقه	جمع بندی و نتیجه گیری
۵ دقیقه	سوال شفاهی از دانشجویان
روش ارزشیابی (در صورت نیاز): سوال شفاهی از دانشجویان	

جلسه دوازدهم: اثرات روانشناختی بلایا و حمایت های اجتماعی و روانی

اهداف رفتاری:

در پایان این جلسه درس از فراگیر انتظار می رود که :

- ✓ نحوه واکنش انسان ها به بلایا و سازگاری آنها را توضیح دهد.
- ✓ مشکلات روان شناختی رایج در بلایا را تشریح نماید.
- ✓ شیوه های مشاوره و درمان مبتلایان به اختلالات روان شناختی را شرح دهد.
- ✓ حمایت های روانی - اجتماعی از مصدومین بلایا را توضیح دهد.
- ✓ مشکلات روانشناختی رایج در کارکنان پاسخ دهنده به بلایا و نحوه مدیریت آنها را بیان نماید.
- ✓ حمایت های اجتماعی از قربانیان بلایا، مفهوم و شیوه های آن را شرح دهد.

جدول زمان بندی ارائه محتوای آموزشی در این جلسه	
مدت زمان (دقیقه)	رئوس مطالب
۱۰ دقیقه	مقدمه
۳۵ دقیقه	بخش اول درس شامل نحوه واکنش انسان ها به بلایا و سازگاری آنها، مشکلات روان شناختی رایج در بلایا
۵ دقیقه	پرسش و پاسخ و استراحت
۳۵ دقیقه	بخش دوم درس شامل حمایت های روانی - اجتماعی از مصدومین بلایا و مشکلات روانشناختی رایج در کارکنان پاسخ دهنده به بلایا
۵ دقیقه	جمع بندی و نتیجه گیری
۵ دقیقه	سوال شفاهی از دانشجویان
روش ارزشیابی (در صورت نیاز):	

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح درس (Lesson Plan)

سوال شفاهی از دانشجویان

جلسه سیزدهم: رویکردهای مدیریت هدایا و کمک ها در زمان حوادث و بلایا

اهداف رفتاری:

در پایان این جلسه درس از فراگیر انتظار می رود که :

- ✓ تاریخچه و نحوه شکل گیری اقدامات بشر دوستانه بین المللی در حوادث و بلایا را بیان کند.
- ✓ اصول و مبانی اقدامات بشر دوستانه بین المللی را شرح دهد.
- ✓ چالش ها و نقاط ضعف اقدامات بشر دوستانه را تشریح نماید.
- ✓ نحوه هماهنگی و درخواست کمک از سازمان های مرتبط را توضیح دهد.
- ✓ تجارب اقدامات بشر دوستانه در بلایای اخیر کشور را بیان کند.
- ✓ نحوه برآورد نیاز به کمک ها و هدایای مردمی را به اختصار شرح دهد.
- ✓ نحوه درخواست، جمعیت و توزیع کمک های مردمی را به اختصار تشریح نماید.
- ✓ نحوه مدیریت دارو و خون های اهدائی در بلایا را توضیح دهد.
- ✓ چالش های مدیریت هدایای مردمی در حوادث و بلایا را بیان کند.

جدول زمان بندی ارائه محتوای آموزشی در این جلسه	
مدت زمان (دقیقه)	رئوس مطالب
۱۰ دقیقه	مقدمه
۳۵ دقیقه	بخش اول درس شامل اصول و مبانی اقدامات بشر دوستانه بین المللی، نحوه هماهنگی و درخواست کمک از سازمان های مرتبط
۵ دقیقه	پرسش و پاسخ و استراحت
۳۵ دقیقه	بخش دوم درس شامل نحوه برآورد نیاز به کمک ها و هدایای مردمی، چالش های مدیریت هدایای مردمی در حوادث و بلایا
۵ دقیقه	جمع بندی و نتیجه گیری
۵ دقیقه	سوال شفاهی از دانشجویان
روش ارزشیابی (در صورت نیاز):	
سوال شفاهی از دانشجویان	

جلسه چهاردهم: نحوه انتخاب، راه اندازی و مدیریت اردوگاه های افراد آسیب دیده از بلایا/ تغییر اقلیم و اثرات سلامتی ناشی از آن

اهداف رفتاری:

در پایان این جلسه درس از فراگیر انتظار می رود که :

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح درس (Lesson Plan)

- ✓ معیارهای انتخاب محل مناسب اردوگاه افراد آسیب دیده از بلایا را بیان کند.
- ✓ اصول برپایی و مدیریت اردوگاه و ارائه خدمات را تشریح نماید.
- ✓ تغییر اقلیم، علل و عوامل آن را توضیح دهد.
- ✓ اثرات سلامتی ناشی از تغییر اقلیم، روش های پیشگیری و مدیریت آنها را به اختصار بیان کند.
- ✓ اثرات تغییر اقلیم در ایران را به اختصار شرح دهد.

جدول زمان بندی ارائه محتوای آموزشی در این جلسه	
مدت زمان (دقیقه)	رئوس مطالب
۱۰ دقیقه	مقدمه
۳۵ دقیقه	بخش اول درس شامل معیارهای انتخاب محل مناسب اردوگاه افراد آسیب دیده، اصول برپایی و مدیریت اردوگاه و ارائه خدمات، تغییر اقلیم، علل و عوامل آن
۵ دقیقه	پرسش و پاسخ و استراحت
۳۵ دقیقه	بخش دوم درس شامل اثرات سلامتی ناشی از تغییر اقلیم، روش های پیشگیری، اثرات تغییر اقلیم در ایران
۵ دقیقه	جمع بندی و نتیجه گیری
۵ دقیقه	سوال شفاهی از دانشجویان
روش ارزشیابی (در صورت نیاز):	
سوال شفاهی از دانشجویان	

جلسه پانزدهم: اثرات بهداشت محیطی بلایا و نحوه مدیریت آنها

اهداف رفتاری:

در پایان این جلسه درس از فراگیر انتظار می رود که :

- ✓ اثرات بلایا بر روی بهداشت محیط جامعه بلا زده را به اختصار بیان کند.
- ✓ شیوه های تأمین آب سالم در مناطق بلا زده و مزایا و معایب آنها را به اختصار شرح دهد.
- ✓ روش های دفع پسماند در بلایا و مزایا و معایب آنها را به اختصار توضیح دهد.
- ✓ سیستم های دفع بهداشتی مدفوع در مناطق بلا زده را به اختصار تشریح کند.
- ✓ روش های جمع آوری و دفع فاضلاب در شرایط اضطراری را به اختصار بیان کند.
- ✓ شیوه های مدیریت اجساد در بلایا را به اختصار شرح دهد.

جدول زمان بندی ارائه محتوای آموزشی در این جلسه	
مدت زمان (دقیقه)	رئوس مطالب

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح درس (Lesson Plan)

۱۰ دقیقه	مقدمه
۳۵ دقیقه	بخش اول درس شامل اثرات بلایا بر روی بهداشت محیط جامعه، شیوه های تأمین آب سالم در مناطق بلا زده، روش های دفع پسماند در بلایا
۵ دقیقه	پرسش و پاسخ و استراحت
۳۵ دقیقه	بخش دوم درس شامل سیستم های دفع بهداشتی مدفوع در مناطق بلا زده، روش های جمع آوری و دفع فاضلاب در شرایط اضطراری، شیوه های مدیریت اجساد در بلایا
۵ دقیقه	جمع بندی و نتیجه گیری
۵ دقیقه	سوال شفاهی از دانشجویان
روش ارزشیابی (در صورت نیاز): سوال شفاهی از دانشجویان	

جلسه شانزدهم: بیماری های شایع در شرایط اضطراری و نحوه پیشگیری و کنترل آنها

اهداف رفتاری:

در پایان این جلسه درس از فراگیر انتظار می رود که:

- ✓ بیماری های منتقله از راه آب و غذا شایع در بلایا را نام برده و سیکل بیماری را به اختصار توضیح کند.
- ✓ بیماری های تنفسی شایع در بلایا را نام برده و نحوه مدیریت آنها را به اختصار شرح دهد.
- ✓ بیماری های منتقله از طریق ناقلین در بلایا را نام برده و نحوه مدیریت آنها را به اختصار توضیح دهد.
- ✓ مشکلات و بیماری های قبلی عروقی شایع در شرایط بحرانی را نام برده و به اختصار تشریح کند.
- ✓ نحوه مدیریت دیابت و فشار خون در بلایا را به اختصار بیان کند.
- ✓ سایر بیماری های غیر واگیر در بلایا و نحوه مدیریت آنها را به اختصار شرح دهد.

جدول زمان بندی ارائه محتوای آموزشی در این جلسه	
مدت زمان (دقیقه)	رئوس مطالب
۱۰ دقیقه	مقدمه
۳۵ دقیقه	بخش اول درس شامل بیماری های منتقله از راه آب و غذا شایع در بلایا، بیماری های تنفسی شایع در بلایا، بیماری های منتقله از طریق ناقلین در بلایا
۵ دقیقه	پرسش و پاسخ و استراحت
۳۵ دقیقه	بخش دوم درس شامل مشکلات و بیماری های قبلی عروقی شایع در شرایط بحرانی، نحوه مدیریت دیابت و فشار خون در بلایا، سایر بیماری های غیر واگیر در بلایا
۵ دقیقه	جمع بندی و نتیجه گیری

دانشکده بهداشت

دفتر توسعه آموزش

طرح درس (Lesson Plan)

سوال شفاهی از دانشجویان	۵ دقیقه
روش ارزشیابی (در صورت نیاز):	
سوال شفاهی از دانشجویان	